

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Освітня програма	46721 Середня освіта (Українська мова і література)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.04.2021 р.

Справа № 0156/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуючий,

Андросчук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Демченко Олена Петрівна,

Коваленко Наталія Володимирівна,

Коренева Інна Миколаївна,

Лобода Дмитро Олександрович,

Носаченко Володимир Миколайович,

Огнистий Андрій Володимирович,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

за участі запрошених осіб:

Шоробура Інна Михайлівна – представник ЗВО,

Філінюк Валентина Анатоліївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	46721
Назва ОП	Середня освіта (Українська мова і література)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета ОПП не достатньо узгоджена з НРК для 6 рівня. Так, мета ОПП передбачає «... розв'язувати професійні завдання в галузі загальної середньої ...». Згідно з НРК – « ... складні спеціалізовані завдання ...». Основний фокус ОПП – «Базова вища освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.01 Українська мова і література». Згідно з НРК – «... поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички ...». Термін «базовий» не використовується у законодавстві про вищу освіту. Використовується він у законодавстві про середню освіту. В ч. 1 ст. 4 Закону «Про повну загальну середню освіту» виокремлено такі її рівні: початкова освіта, базова середня, профільна середня. На бакалаврському рівні здійснюється підготовка фахівців для базової середньої освіти, проте, в ОПП немає вказівки на цей рівень, вказується загалом на «вчителів закладів загальної середньої освіти». В позиції «Орієнтація ОПП» вказано і на те, що ОПП «формує фахівців-словесників із філологічним способом мислення та уявою, здатних застосовувати набуті й генерувати нові знання на основі актуальних наукових досягнень». По-перше, це не відповідає спеціальності 014 Середня освіта; по-друге, виходить за рамки 6 рівня НРК в частині «генерування нових знань», що є характерним для 7 рівня НРК. Погоджуємось із ЕГ, що особливості ОПП практично не визначена.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Як вказано у Звіті ЕГ (с. 4), «на сайті ЗВО розміщено питальник (<https://cutt.ly/KlsKEjE>), але немає інформації, що підтвердила б опрацювання результатів», як власне і самі результати цього опитування також не представлені. У Звіті ЕГ на с. 4 також зазначено: «Як свідчать зустрічі з фокус-групами, до обговорення ОП залучені роботодавці та випускники ОП. На сайті ЗВО є анкета для роботодавців (<https://cutt.ly/ulsN8oj>), яка стосується спеціальності “Історія”, хоча може застосовуватись і для інших ОП». Однак, випускників у цієї ОПП наразі немає, а «Анкету» необхідно розробити спеціально для стейкхолдерів цієї ОПП. У відгуках роботодавців не вказано дату/рік їх надання. Зокрема, це має значення з огляду на те, що в одному з відгуків зазначено: «Важливе ... спрямування ... мають дисципліни вибіркового блоку», до яких у відгуку віднесено і методику навчання мови та літератури в ЗЗСО, діалектологію тощо. Однак, «методика» і в ОПП 2017, і в ОПП 2020 логічно віднесена до переліку обов'язкових ОК, а діалектологія не передбачена. Інший відгук надано практично на всі ОП ХГПА, і в ньому не враховано особливості ОПП, яка акредитується.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Не зазначено, який саме досвід вітчизняних аналогічних ОПП використано. (не перелік ОП, які переглядалися, а що саме було використано) Досвід аналогічних іноземних ОП не вивчався, отже, не впроваджувався.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ІК в ОПП визначена як – «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі загальної середньої освіти, що передбачає ґрунтовне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань із теорії та історії української мови і літератури та методики їхнього навчання, готовність до упровадження освітніх інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог». Однак: 1) після слів «загальної середньої освіти» необхідно вказати («рівень базової середньої освіти»), що зокрема відповідає Концепції розвитку педагогічної освіти (с. 10); 2) «створення нових цілісних знань» виходить за рамки 6 рівня НРК. У «ФК–6 Здатність володіти професійними якостями вчителя-словесника, володіти методикою розвитку мовленнєвої діяльності здобувачів освіти» та «ФК 9» не відображено специфіку предметної спеціальності ОПП. «ПРН–4 Застосовувати методологічні прийоми наукових досліджень, сучасні методи та методики системного наукового аналізу у сфері освіти та філології» не узгоджується з жодною ФК і виходить за межі 6 рівня НРК. «ПРН–8 Використовувати мову, що вивчається ...». Незрозуміло, про яку саме мову йдеться. Відповідно до НРК (6 рівень) комунікація – «спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово». Це положення не знайшло свого відображення в ОПП, при цьому, передбачено «ЗП 4. Іноземна мова» в обсязі 19 кредитів. Практично всі ПРН, які стосуються власне педагогічної/методичної підготовки (ПРН 12-15) сформульовані надто загально, незрозуміло, що конкретно необхідно встановлювати, який саме результат. До прикладу, «ПРН–12 На основі знань дисциплін загальної та професійної підготовки, а також практичної підготовки бути здатним організувати освітній процес та співпрацю під час професійної діяльності, мати навички діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти»; «ПРН–13 Знати методику навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури ...»; «ПРН–7 Знати історію української та зарубіжної літератури».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Наразі представлено два навчальні плани: 1) НП, який прикріплено в систему Нацагенства і який затверджений 28 серпня 2020 р.; 2) НП, який викладено на офіційному веб-сайті ХГПА і який затверджено 26 червня 2020 р. НП, який викладено на офіційному веб-сайті ХГПА і який затверджено 26 червня 2020 р. не відповідає ОПП 2020. Відповідним до ОПП 2020 є НП, який прикріплено в систему Нацагенства і який затверджений 28 серпня 2020 р. Саме його аналіз ми і проводили.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Педагогіка та Психологія вивчаються, відповідно до НП 2020, лише у 3-му семестрі. Методики української мови та літератури вивчаються у 5-6-му семестрах, коли студентами ще вивчено не всі дисципліни/теми з мови/літератури. Педагогічні практики (хоча вони так і не називаються) передбачені у 5 та 8-му семестрах у мінімальному обсязі. Загалом психолого-педагогічна підготовка не є достатньою для підготовки вчителя, і не є неперервною. До обов'язкових ОК віднесено «Фольклор» (5 кредитів) та «Фольклорна практика» (3 кредити), що разом становить більше кредитів (8), ніж на Педагогіку та Психологію разом (7 кредитів). При цьому, ОК «Фольклор» та «Фольклорна практика» забезпечують формування лише одного ПРН – «ПРН–10. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхні специфіку й місце в літературному процесі. Підтримуємо висновок ЕГ також у наступному. У переліку обов'язкових ОК є «Діалектологічна практика» (3 кредити), при цьому, серед обов'язкових відсутня відповідна НД (діалектологія) (Йдеться про ОПП 2020 та НП від 28 серпня 2020 р.). Лише у переліку ВД є «Українська діалектологія». У переліку ФК та ПРН в ОПП ми не знайшли тих, формування яких забезпечує «Діалектологічна практика». В ОПП 2020 та НП від 28 серпня 2020 р. передбачено обов'язкові ОК «Старослов'янська мова» (3,5 кредити) та «Історична грамати́ка» (4 кредити), пропонуємо розглянути можливість їх об'єднання та зменшити загальний обсяг годин на їх вивчення. «Вивільнені» години можливо перерозподілити на користь психолого-педагогічних ОК. На ОПП передбачена дипломна кваліфікаційна робота. Проте, до переліку обов'язкових ОК в НП від 28 серпня 2020 р. не включено ОК щодо організації наукових досліджень, безпосередньо академічної доброчесності. Включення у перелік ВД – «Основи наукових досліджень»

(здобувачі обирають у блоці між цією НД та НД «Етика та естетика сімейного життя»), не вирішує проблему, оскільки здобувачі можуть її не обрати.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

На психолого-педагогічні ОК відведено 23 кредити (зі 180 обов'язкових). На «Педагогіку» та «Психологію» – по 3,5 кредити, у той час, як навіть на деякі ВД (Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Українська ономастика / Освітній компонент з вибіркових дисциплін ЗВО) – по 4 кредити. Це ускладнює формування ФК 6 – ФК 11 та ПРН 12, 14, 15, 16, які стосуються власне педагогічної підготовки за цією ОПП. Відсутність у переліку обов'язкових ОК, відповідно до ОПП 2020 та НП від 28 серпня 2020 р. (навіть серед ВД) «Методики навчання зарубіжної літератури» фактично унеможливує формування ФК 3, 7, 8 тощо і ПРН 10, 13 (ПРН–13 Знати методику навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури ...) тощо, які прямо стосуються знань та вмінь з методики зарубіжної літератури. У зв'язку з цим, не забезпечується підготовка здобувачів ВО до комплексного кваліфікаційного екзамену, який на цій ОПП «передбачає перевірку компетентностей, теоретичних знань та практичних умінь із ... методик навчання ... зарубіжної літератур у ЗЗСО», і загалом підготовка вчителя зарубіжної літератури, заявленої в цій ОПП.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В ОПП 2020 та НП від 28 серпня 2020 р. ВД згруповано у блоки з 3-х НД. При цьому, 3-тя НД у кожному блоці – «Освітній компонент з вибіркових дисциплін ЗВО», що, очевидно, залишилося у «спадок» від ОПП 2017, в якій передбачалася НД за вибором ЗВО. Погоджуємось із ЕГ, що такий підхід обмежує вибір студента, оскільки не є вільним з його позиції.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

За ОПП 2020 та НП від 28 серпня 2020 р. практична складова загалом становить 18 кредитів. Власне педагогічна (хоча те, що вона є педагогічною зрозуміло лише із Силабусів і незрозуміло з назв) – 12 кредитів. Це – «Філологічна практика» (3 кредити), «Літня педагогічна практика» (3 кредити), «Переддипломна практика» (6 кредитів). Переглянути назви практик, аби вони відображали власне педагогічну спрямованість, можливо зробити відповідно до діючого Положення про організацію та проведення практики здобувачів ВО у ХГПА (2020). У п. 3.4.4. (с. 11) передбачено такі види виробничої практики, як: педагогічна, переддипломна, викладацька, асистентська. Також зазначено, що практика, зазвичай, є заключним етапом у системі педагогічної підготовки здобувачів ВО до роботи в закладах освіти, а умовою успішного її проходження є опанування загальних курсів педагогіки, психології, фундаментальних дисциплін, методики викладання навчальних предметів. Отже, рекомендуємо розглянути можливість змінити назву «Переддипломна практика» на «Педагогічна або Виробничо-педагогічна». У Силабусі «Переддипломна практика» в позиції «3. Формат дисципліни» вказано – «Проведення уроків та виховних заходів у ЗЗСО (10–11 класи)», однак, на бакалаврському рівні передбачено підготовку вчителів для базової середньої освіти (5–9 класи). На цій ОПП така практика («Переддипломна практика», а фактично – виробнича педагогічна) має проходити у 5–9 класах і, на наш погляд, в більшому обсязі (6 кредитів/4 тижні – недостатньо з огляду на необхідність формуванні відповідних ФК та ПРН). У Силабусі «Філологічна практика» зазначено, що це – «Навчально-виробнича (філологічна) практика студентів» (а на с. 7 – виробнича (філологічна) практика). Згідно з п. 3.2. згаданого Положення ХГПА про практику, передбачено два різні види практики – навчальна та виробнича, отже, не може бути «навчально-виробничої» практики. «Філологічна практика» триває 2 тижні (3 кредити), що не дозволяє виконати завдання, визначені в Силабусі цієї ОК, до прикладу: Конструктивно-планувальні вміння: - складати плани-конспекти окремих уроків та серії уроків за темою з урахуванням різних умов навчання та рівня підготовки учнів. Як звітну документацію студенти мають, крім іншого, подати «3 конспекти залікових уроків + наочність і відео (до одного уроку на вибір)». За 2 тижні, з яких 1-й ознайомчий і студенти на практиці вперше, це неможливо виконати і досягнути.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Продовження 2.5. Щодо «Літньої педагогічної практики», в ОПП та НП 2020 вона віднесена до обов'язкових, в Силабусі – до вибіркових, а в позиції «7. Пререквізити» цього Силабусу вже йдеться про виробничу (переддипломну) практику. «Літня педагогічна практика» розрахована на 2 тижні, однак, традиційна «зміна» у літніх таборах триває, як правило, – 3, і завдання цієї практики за 2 тижні виконати складно. У переліку обов'язкових ОК є «Діалектологічна практика» (3 кредити). У відповідному Силабусі вказано: «Діалектологічна практика завершує теоретичний курс «Діалектології», однак, такої обов'язкової ОК, як вже зазначалося, в ОПП немає. Не розроблено наскрізну програму практики.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

На веб-сайті ЗВО у вільному доступі є силабуси та РП не всіх НД (як обов'язкових, так і вибіркових), всі з наявних – 2020-2021 н.р. Не можна стверджувати, що здобувачі на цій ОПП повною мірою поінформовані (і були раніше поінформовані) про цілі, зміст, методи навчання, оцінювання. Не можна зробити висновок щодо удосконалення навчально-методичного забезпечення. На сайті бібліотеки (Вебліографія) запропоновані лінки на деякі повнотекстові підручники та інші джерела інформації, однак, переважно, лінки не активні, зокрема щодо підручників з Діалектології та Української діалектології.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У Силабусі «Методика навчання української літератури» здобувачам рекомендовано: Пультер С.О. Особливості вивчення біографії письменника в старших класах// Методика викладання української мови і літератури.– К.: Рад. школа, 1978; Сафанова Н.М. Виховання навичок аналізу прозового твору.– К.: Рад. школа, 1967; Сахновський І., Панкевич В. Драма і театр.– К., 1984; Семенчук І.Р. Вивчення майстерності письменника в школі .– К., 1962. У Силабусі «Історія зарубіжної літератури» – Боброва М.Н. Романтизм в американській літературі XIX в. - М., 1972; Николікин А.Н. Американський романтизм и современность. - М., 1968; Нариси з історії російського мистецтва. - М., 1954; Ракова М. Російське мистецтво у першій половині XIX століття. - Л., 1975. тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Критерії оцінювання в РП та Силабусах, переважно, не виписані, не деталізовані. Студенту надається загальна інформація, а не конкретна, за які види робіт та за яку їх якість, яку кількість балів він/вона отримає. До прикладу, у Силабусі «Психологія» зазначено: «Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті». Проте, самої карти не викладено.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

На веб-сайті ЗВО ми не знайшли оприлюднених рейтингів науково-педагогічних працівників та кафедр.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

На сайті ЗВО на сторінці «Обговорення ОП» викладено ОПП 2016 (<https://drive.google.com/file/d/15F5OgbijYfmp3bNdr2-Llp4f7HuAkQko/view>), при чому не зазначено, що це проект, натомість, ця програма затверджена і введена в дію від 31.08.2016 р. іходячи із загальних відомостей, ОПП, яка наразі акредитується, почала функціонувати у 2017-2018 н.р. ОПП 2020, прикріплена в систему, виходячи з титульної сторінки, також затверджена 31.08.2016 р. і тоді ж уведена в дію. На другій сторінці зазначено – «ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ вченою радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (протокол № 7 від 31 серпня 2016 р. зі змінами у 2020 р.). Очевидно, цю інформацію варто винести на титульну сторінку і вказати конкретну дату внесення і затвердження змін, якщо таке затвердження було. Необхідно узгодити всю цю інформацію.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

У СО (с. 21) зазначено, що здобувачі «висловлюють свої пропозиції, зокрема щодо послідовності вивчення фахових дисциплін, збільшення обсягів проходження практики, проведення майстер-класів щодо написання курсових та дипломних робіт». У Звіті ЕГ (с. 18) вказано, що «Однією з ініціатив студентства названо збільшення годин практичної підготовки, ... збільшення годин для практики в закладах загальної середньої освіти (пропозиції внесені здобувачами за наслідками практики під час обговорення в режимі Zoom-конференції)». Не зрозуміло, що конкретно пропонували студенти, наскільки кредитів/годин збільшити практику і, головне, як це враховано при розробці проекту ОПП 2021. У проекті, розміщеному на сайті (за станом на 17.03.2021) не вказано ні назв, ні обсягу обов'язкових ОК та практик.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці системно почали долучатися до перегляду ОПП, виходячи з фактів, наведених у СО та Звіті ЕГ, починаючи з 2020 р. Розраховуємо, що така співпраця на ОПП надалі буде регулярною та конструктивною.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

На сайті ЗВО викладено результати акредитацій деяких інших ОП. Відповідні висновки можливо було б врахувати для удосконалення цієї ОПП. До прикладу, в експертних висновках первинної акредитаційної експертизи щодо підготовки молодших спеціалістів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. У документі зокрема рекомендовано: Удосконалювати організацію самостійної роботи з кожної НД шляхом урізноманітнення її методичного забезпечення, розробки індивідуальних творчих завдань, колективних проектів фахового спрямування, системи перевірки їх виконання тощо; запровадити новітні технології захисту курсових робіт на базі експериментальних закладів освіти; працювати у напрямі запровадження дуальної освіти; доповнити зміст робочих програм питаннями Концепції НУШ. З урахуванням того, що наведена у приклад ОПП належить до тієї ж освітньої галузі (01 Освіта/Педагогіка) доцільно розглянути можливість врахування цих рекомендацій.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Необхідно систематично оновлювати документи, які урегульовують різні аспекти функціонування ЗВО, права та обов'язки учасників освітнього процесу. На сайті ЗВО викладено Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО від 28.08.2015 р. У п. 4.2. «Ступені вищої освіти» цього документу (с. 7), зокрема зазначено: «Спеціаліст – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі ступеня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння і знання, достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад у певному виді економічної діяльності. Нормативний термін навчання за денною формою – 1 рік». Очевидно, потрібно вилучити цю позицію із згаданого документу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Проект ОПП, викладений на сайті ЗВО (https://drive.google.com/drive/folders/1FOTzjPNjwIdmZmZBvwYN_1490drnqXLS), не містить вказівки на рік (зазначено – «20 »). Він практично не відрізняється від попередньої ОПП, а в частині СЛС – не містить переліку ОК та практик, лише загальний обсяг кредитів/годин. Отже, не зрозуміло, зауваження щодо чого мають надсилати стейкхолдери. На сторінці «Обговорення ОП» викладено ОПП 2016 (<https://drive.google.com/file/d/15F5OgbijYfmp3bNdr2-Llp4f7HuAkQko/view>), при чому, не проєкт, а затверджена ОПП і введена в дію від 31.08.2016 р.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Формулювання мети рекомендуємо привести у відповідність до чинного законодавства (абз. 8 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту», опис 6 рівня НРК). Позицію «Придатність до працевлаштування» узгодити з положеннями Професійного стандарту вчителя, затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736. Більш чітко визначити особливості ОП. Забезпечувати систематичне залучення різних груп стейкхолдерів до перегляду / удосконалення цілей та ПРН на ОПП. Розробити «Анкету» для стейкхолдерів цієї ОПП. Переглянути ЗК, ФК та ПРН з урахуванням положень Професійного стандарту вчителя («4. Загальні компетентності», «5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей, що входять до них»), затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Розглянути можливість збільшення переліку та обсягу у кредитах/годинах обов'язкових психолого-педагогічних навчальних дисциплін. Не включати в ОПП та НП переліки вибірових НД, натомість «... включати лише обов'язкові дисципліни та передбачати наявність кредитів для вибірових дисциплін», як зазначено в «Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми/ Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року» (с. 18). Забезпечити для здобувачів ВО на ОПП можливості обирати навчальні дисципліни із загального переліку ЗВО, у тому числі з таких, що пропонуються для інших ОП та інших рівнів ВО. Переглянути практичний компонент ОПП щодо обсягу, форми і змісту. Розглянути можливість збільшення обсягу у кредитах педагогічної (навчальної, виробничої) практики. Розробити наскрізну програму практики, у тому числі, з урахуванням специфіки дистанційного формату її проходження.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Розробити механізм зарахування результатів навчання, набутих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Удосконалити процедури з надання доступної і зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання у межах окремих освітніх компонентів. Систематично оновлювати зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, оновлювати літературу, рекомендовану у РП, Силабусах. Сприяти в активізації міжнародної академічної мобільності здобувачів ВО та НПП на ОПП, у тому числі, шляхом участі в міжнародних програмах обміну, отримання грантів тощо. Мотивувати здобувачів до більш активної участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, олімпіадах, зарубіжних/міжнародних конкурсах. Систематично проводити опитування здобувачів освіти щодо задоволеності методами навчання і викладання за даною ОПП у ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Розглянути можливість уведення в перелік обов'язкових ОК на ОПП навчальної дисципліни, яка б сприяла у популяризації академічної доброчесності серед здобувачів ОП. Надавати здобувачам доступну та зрозумілу інформацію щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Конкретизувати критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності.

Критерій 6. Людські ресурси

Мотивувати і стимулювати НПП до участі в програмах / заходах міжнародної академічної мобільності, Міжнародних та всеукраїнських конференціях, конкурсах, симпозіумах, публікацій у провідних закордонних та вітчизняних наукометричних виданнях. Оприлюднювати на офіційному веб-сайті ЗВО щорічні рейтинги НПП та кафедр.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Ширше інформувати здобувачів та НПП з питань врегулювання різного роду конфліктних ситуацій, ознайомлювати їх зі змістом відповідних документів ЗВО. Регулярно проводити опитування здобувачів та НПП щодо виявлення випадків дискримінації, корупції, сексуальних домагань, проводити роботу щодо запобігання таких випадків.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Систематично залучати різні категорії стейкхолдерів до перегляду ОПП. Забезпечувати конструктивну взаємодію з ними. Забезпечувати взаємодію всіх структурних підрозділів, служб ЗВО, ефективне функціонування внутрішньої системи забезпечення якості ВО у ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Врахувати у Проекті ОПП положення Професійного стандарту вчителя. На веб-сайті ЗВО викладати проект ОПП з переліком обов'язкових ОК, у тому числі практик, з відповідним обсягом у кредитах/годинах.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІВНА